Της Μαριάννας Μαστροσταμάτη.

Ο διοικητής του ναχιγέ των Αλατσάτων ήταν διορισμένος Τούρκος κρατικός υπάλληλος με το βαθμό του «μουντούρη» και είχε υπό τις διαταγές του έναν « τσαούση » και πέντε « ζαπτιέδες » (χωροφύλακες).

Αυτοί αποτελούσαν το ανώτερο και διορισμένο οθωμανικό στοιχείο στη διοικητική διάρθρωση της πόλης. Σε καθεμία από τις τρεις συνοικίες της πόλης –άνω, κάτω και μέση– εκλεγόταν ένας δημογέροντας με τριετή θητεία. Οι δημογέροντες, αναλάμβαναν τη διοίκηση της κοινότητας. Χειρίζονταν τις φορολογικές και οικονομικές υποθέσεις της πόλης, απένεμαν δικαιοσύνη, επεδίωκαν με πειθώ το συμβιβασμό στις διαφορές και διευθετούσαν όποια άλλα ζητήματα ανέκυπταν. Εξαιρουμένης της φυλάκισης, οι δημογεροντία είχε το δικαίωμα της επιβολής προστίμων και χρηματικών αποζημιώσεων. Ενώπιόν της υπογράφονταν τα προικοσύμφωνα και οι διαθήκες που είχαν ισχύ για το τούρκικο κτηματολόγιο. Ως το 1865 η Δημογεροντία είχε το καθήκον της κατανομής του κεφαλικού και κτηματικού φόρου για κάθε πολίτη καθώς και για την είσπραξή τους. Το 1865 διορίστηκαν από την οθωμανική διοίκηση οι « ταξιντάρηδες » (δημόσιοι εισπράκτορες φόρων) ενώ την κατανομή των φόρων είχε η δημογεροντία του καζά του Τσεσμέ.

Η διαμάχη που προκλήθηκε ανάμεσα στις δύο κοινότητες με αντικείμενο την άδικη κατανομή των φόρων είχε σαν αποτέλεσμα την απόσπαση των Αλατσάτων από τον καζά του Τσεσμέ και την υπαγωγή τους στη Σμύρνη. Στις συνεδριάσεις της Δημογεροντίας προήδρευε ο μητροπολίτης (παλιότερα ο επίσκοπος) με αναπληρωτή τον αρχιερατικό επίτροπο.

Στα τελευταία χρόνια επιχειρήθηκε από την κοινότητα η ανατροπή των συνεχώς ίδιων εκλεγόμενων δημογερόντων οι οποίοι προέρχονταν πάντα από τις τάξεις των επιφανών πολιτών. Ευυπόληπτα ήταν και τα μέλη του ποιμνίου που τοποθετούνταν από τη δημογεροντία ως επίτροποι των ναών. Το κατεστημένο ανατράπηκε αλλά η νέα δημογεροντία, που προερχόταν από λαϊκά και ανερχόμενα κοινωνικά στρώματα, σύντομα ξέπεσε και εκτοπίστηκε από τον καδή της Σμύρνης, με την κατηγορία της συκοφαντίας της προηγούμενης. Οι προηγούμενοι δημογέροντες επανήλθαν.

Ο Δήμος των Αλατσάτων συστήθηκε το 1879 με εξαμελές αιρετό δημοτικό συμβούλιο και Δήμαρχο που διόριζε ο καϊμακάμης (έπαρχος). Το προσωπικό της Δημαρχίας αποτελούσαν ο δημοτικός γιατρός, ο γραμματέας, ο κλητήρας, ο τελάλης, οι υπάλληλοι της καθαριότητας και ο φανοκόρος. Ως το 1900 Δήμαρχος ήταν ο ίδιος Τούρκος. Μετά το θάνατό του και ως το 1922 οι Δήμαρχοι ήταν Έλληνες. ***Βιβλιογραφία*** - Κωνσταντίνος Ι. Γκαρμάτης - Μαριάννα Ν. Μαστροσταμάτη: "Μετά τα Αλάτσατα. Οι Αλατσατιανοί ανά τον κόσμο" Α' έκδοση: Σύλλογος Αλατσατιανών "Τα Εισόδια της Θεοτόκου", Αθήνα 2007, ISBN 978-960-87159-1-2

- Φάνης Ν. Κλεάνθης: Αλάτσατα η Χαμένη Πατρίδα μου, Β' έκδοση: Σύλλογος Αλατσατιανών "Τα Εισόδια της Θεοτόκου", Αθήνα 2003, ISBN 960-87159-0-3
- Βλάμος Α. Κωνσταντίνος, Οικονόμος: Τα Αλάτσατα της Ιωνικής ή Ερυθραίας Χερσονήσου 1640-1914, Α' έκδοση: Μιχ. Τριανταφύλλου, Θεσσαλονίκη 1946